VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za vážkami, vodníky a obrázkovými domy do Havířova

GPS souřadnice: 49.7871339, 18.415775

Praktické informace

Délka trasy: 6 km

Obtížnost: Lehká trasa po rovince kolem nejvýznačnějších památek města. Výlet není možné jet s kočárkem ani na kole. Pejskům se bude líbit.

Vzdálenost od Prahy: 380 km, cca 4 hodiny autem. Pojedete po dálnici D1 do Ostravy a pak do Havířova.

Parkování: U zámeckého hotelu je parkoviště zdarma.

Ostravské muzeum (www.ostrmuz.cz)

Otevírací doba: út–ne 10:00–18:00

Vstupné: plné 70 Kč, snížené 50 Kč

Možnost občerstvení: Cukrárny a kavárny v centru města

WC: Veřejné toalety na náměstí Republiky v centru města (pod Labužníkem)

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Landek, Helfštýn, Hranice, Fulnek, Javor, Hrčava, Kopřivnice.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovaly sestry Sofie (5 let) a Patricie (7 let) z Ostravy-Poruby.

Postřehy dětí:
Sofinka: „Vážky jsem neviděla, ale líbily se mi domečky, na kterých byli ptáčci.“
Páťa: „Výlet se mi moc líbil – nikdy jsem neviděla tak divné stromy a tolik obrázků na domech. “

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

zveme vás do nejmladšího českého města. Víte, které to je? Bylo postaveno pro Havíře, takže je to… No? Ano, správně – Havířov! Ale mohlo se jmenovat také úplně jinak. Jak? Třeba Budosociokolektivov, Rudohvězdov nebo Všemírov. Proč? Povíme si!

Uvidíme někdejší zámek, krásné údolí, stromy, které byly považovány za zkameněliny, muzeum uhlí a samozřejmě SORELU. Co to je? Pokud nevíte, dozvíte se! (Chápeme, že pro dnešní rodiče už je to termín z dávnověku…). Hádanky a tajenka jsou pro děti, které už umí trochu číst, ale trasu mohou jít děti od pěti let.

Výlet jsme pro vás připravili ve spolupráci s Městskou knihovnou Havířov, a je pro vás tedy zdarma!

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, dnešní cesta za hádankou povede nejen kolem zámku a údolí Lučiny, ve kterém budeme hledat skrytá písmenka a obrázky, ale také se projdeme mezi domy, které byly postaveny pro havíře a jsou docela zvláštní. Na východ od Ostravy vyrostlo v 50. letech dvacátého století naše nejmladší město. Bylo postavené pro horníky z ostravsko-karvinských dolů. Aby se jim tu líbilo a rodiny se tady na věčné časy šťastně zabydlely, vypadají domy trochu jinak než jakékoli příbytky jinde v zemi. Však uvidíte sami. Stejně jako k našim ostatním výletům jste také k dnešnímu dostali originální mapu s vyznačenou trasou. Pokud půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte.

Mapa výletu

Doplňovačka

Jdeme na to:

Havířov jako nejmladší město republiky postavené na zelené louce neoplývá historickými památkami. Přesto zde najdete například empírový zámeček nebo roubenou lidovou stavbu známou pod názvem Kotulova dřevěnka. Příroda je zde krásná. Pokud ovšem víte, kam máte jít. A my vám to prozradíme! :)

Zaparkujte u místního zámku – dnešního hotelu – a rozhlédněte se. Je tady krásně, že?

Vidíte někde kolem dřevěné srdíčko? Najdete na něm andílka?

1. **Jak se jmenuje prst, který má anděl nejvíce vpravo?**

Historie zámku sahá zřejmě až do 15. století, kdy na jeho místě stála tvrz. V 18. století zde byl zbudován barokní zámek. Po požáru roku 1823 byl přebudován v empírovém stylu. Od roku 1845 přestal sloužit jako panské sídlo, usadili se v něm úředníci přilehlého statku. A chátral až do roku 1997, kdy došlo k rozsáhlé rekonstrukci. Od té doby nabízí ubytování. A také nějakou tu krmi ve stylové restauraci a pronájem salonků pro různé příležitosti. Dokonce tu najdete i obřadní síň města. Takže až se rozhodnete někoho si vzít a bujaře to se spoustou lidí oslavit, tady to jde.

Chtěli byste bydlet v **zámku**? Víte, kdo právě v tomhle kdysi pobýval? Princové a princezny nejspíš ne. Ale vy i místní přesto jistě nějaké znáte. (I když ne osobně.) Hlavně princezny. Schválně, jestli uhádnete, která je která.

Jedna má ve jméně kytičku…

Druhá má pleť bílou jako sníh…

Třetí má zlaté vlasy…

Máte nějakou nejoblíbenější?

My máme nejraději šíleně smutnou princeznu! Znáte ji?

Znám jednu starou zahradu,
kde hedvábná je tráva,
má vrátka na pět západů
a mně se o ní zdává

Tam žije krásná princezna,
má opálenou pleť,
jen já vím, jak je líbezná,
tak neblázni a seď.

Ná ná na na na ná...

2. **Jak se jmenovala princezna z této pohádky?**

Napovíme, že stejně jako zpěvačka, která ji hrála. :)

Vydejte se parkem doprava k městu. Pokud to nepůjde, jděte po chodníčku kolem Hlavní třídy. V první ulici, kterou potkáte – Na Nábřeží –, odbočte doprava.

Zámecký park vznikl zřejmě za Jana Rymultovského v 80. letech 17. století. Tehdy byl postaven barokní zámek, takže je logické, že při něm byla založena okrasná zahrada. Také barokní. Jak jinak. Počátkem 19. století byla ovšem přeměněna v anglický park. Roste tu 140 let stará lípa srdčitá. Až se budeme vracet, zkuste ji najít. Nám to dalo pěkně zabrat! :)

V ulici Na Nábřeží se podívejte doleva na činžovní dům. Vidíte ty hezké ornamenty? Takových dnes potkáme opravdu hodně. Jsou totiž pro tento typ budov typické. Schválně, jestli si jich všimnete i v další části výletu.

Projdeme kolem parkoviště, klesáme až k letnímu kinu a dál a dál jak výtah do štoly… A najednou jsme v údolí. Ocitneme se v úplně jiném světě – na Jamajce!

Věděli by školáci alespoň kontinent, k němuž tento ostrov patří?

Najdete ho v Karibiku a patří k Americe.

Podívejte se na chatku, která má ve štítu tři barvy.

3. **Jaká je barva uprostřed?**

Jakpak se vám líbí hřiště? Je bezva, že? Tak dobře! Pět minut si pohrajte. Ale jen pět! Pak vyrazíme dál kolem říčky doleva.

Znáte tvarohový sýr Lučinu? Máte ho rádi? Tak teď do něj vlezeme!

Ne, děláme si legraci. Do žádného mléčného výrobku nemíříme. Jdeme objevit přírodní památku **Meandry Lučiny**.

Nacházejí se na jihozápadním okraji města kolem toku řeky Lučiny. Právě tady ji obklopují mokřady s lužním porostem. To znamená, že je zde mnoho keřů, stromečků a také hodně vláhy, která dělá dobře místní fauně a flóře – tedy zvířátkům a rostlinkám. Co je co? Flóra jsou rostliny, to určitě víte.

Najděte žlutou cedulku s označením cyklostezky. Jaké písmenko se v jejím označení vyskytuje?

4. **Doplňte: 56-..**

Na pravém břehu byly tokem řeky vytvořeny štěrkové terasy, na kterých rostou mokřadní olšiny. Odborníci zkoumající zdejší lokalitu tu určili patnáct druhů vážek. (Nejdřív je ale museli chytit. To bychom chtěli vidět.) Ve zdejších vodách se daří i třinácti druhům ryb a na březích ohroženým druhům obojživelníků.

Víte, co je to obojživelník? Tvor, který žije ve dvou živlech – na souši i ve vodě. Třeba mlok nebo žába.

A z pohádkové říše je to vodník! :)

Znáte nějakou pohádku o vodnících? A co nějaká vodnická jména? Hodně jich začíná na Č… Například Čepeček a Česílko.

Vodníci se často ucházeli o mlynářovic dcerky. Znáte pohádku *Princezna ze mlejna*? Jak se jmenovala dívka, kterou si chtěli vzít „malej a šikovnej“ čertík i jeho vodnický kamarád?

Vodníci samozřejmě žijí i v Havířově! Důkaz? O některých z nich tu kolují pověsti.

V jednom zdejším mlýně kdysi strašil vodník. Lidé se ho tak báli, že přestali do mlýna chodit. Jednou navečer se tu však zastavil unavený pocestný s houslemi pod paží a prosil mlynáře o nocleh. Strašidel se prý nebojí. A začal hrát na housle. Jen co odbila půlnoc, kde se vzal, tu se vzal, zjevil se mu vodník. Pocestný ho zdvořile pozdravil a fidlal dál. Hastrmanovi se hudba zalíbila. Vzdychal a škemral, aby ho mladík také naučil tak hrát. „Proč ne,“ řekl srdnatý potulkář. „Naučím. Ale napřed mi ukaž levou ruku!“ Vodník napřáhl ruku a chasník mu povídá: „Kdepak, s takovou prackou bys hru nesvedl. To bych ti ji musel trochu upravit.“ A vodníkovi poručil, aby vyvrtal pět děr do silného dřevěného sloupu, který podpíral strop mlýna, a strčil do nich prsty. Chasník je poté připevnil ke sloupu klínky. A vodník byl lapen! Teprve když začala z prstů téct zelenkavá krev, vodní mužík podpisem druhé ruky potvrdil, že ve mlýně strašit přestane. Potulný houslista ho osvobodil a hastrman se vytratil mnohem rychleji než obvykle mlha nad řekou. Ani se na mládence nepodíval. Ráno mlynář mládenci poděkoval a bohatě ho obdaroval, že osvobodil mlýn od strašidla.

Nám pověst připomněla praktiky mafie a jiných lumpů. Ti si také rádi zahrávají s prstíky svých nepřátel…
Procházíme údolíčkem dál a dál až k mostu.

Nalevo vidíme několik uschlých stromů. Ochránci přírody je tady nechali schválně. Jsou v nich totiž broukoviště. Věděl by někdo, co to je? Domeček pro broučky.

Broukoviště bývá skupina kmenů, špalků či velkých větví částečně zakopaných v zemi. Hodí se na ně zejména dřevo tvrdých listnáčů. Ideálně dubu, na který je v přírodě vázáno velké množství ohrožených druhů hmyzu. Brouci ale nepohrdnou ani jakýmkoli jiným dřevem. Může být třeba z pokáceného přestárlého stromu na zahradě nebo sukovatého nerozštípatelného špalku původně určeného k topení.

Najdete tabulku s nápisem *BROUKOVIŠTĚ*? Je to těžké, protože je na jednom z kmenů proti směru vaší chůze.

Znáte nějakého pohádkového broučka? Třeba toho s mašličkou pod krkem? Nebo včelku?

Hledáme další a další broukoviště. Potom přejdeme most a zastavíme se u kamenné desky, která vysvětluje vznik cyklostezky.

5. **Opište předposlední slovo textu.**

Za mostem odbočíme doleva a ťapkáme údolím kolem Lučiny až k dalšímu mostu.

V těsné blízkosti města se tu vyskytují ledňáček říční, skorec vodní, mihule potoční nebo rak říční. Všichni jsou chránění, takže na lehkou svačinu zapomeňte. Když budete potichu, možná některého z nich uvidíte.

Jak chodí rak? Pokud není zrovna bahnitě, předveďte to.

O racích se říká, že chodí pouze pozpátku, což není pravda. Dokážou totiž nejen couvat, ale také chodit bokem a vpřed. Rak je výborný lezec. Pod vodou se nebojí vyšplhat na skály, slézat z kolmých zatopených stěn nebo cestovat po větvích popadaných stromů.

Možná ještě maminky a tatínkové vašich babiček raky kdysi lovili a pojídali. Nešlo o žádnou novinku, dělalo se to už někdy od 14. až 15. století. Kromě toho patřil rak mezi lidová léčiva. Jeho masíčko pomáhalo od řady neduhů – od hluchoty po dnu. Prý.

Znáte pohádku *Jak krtek ke kalhotkám přišel*? Která zvířátka tomuto hnyzožravci s výrobou kaťat pomáhala? S čím mu pomohl rak?

Krteček vše udělal, nejdříve len vytrhal a svázal do otýpky. Spolu s žábou len namočili. Čáp krtečkovi len nalámal. Krtek rozčesal len o ježka. Pavoučci mu len spředli. Mravenečci upředli. Rak a rákosníček udělali to, co slíbili. Spokojený krteček měl kalhoty s velkými kapsami.

Jak už jsme se zmínili, také zde žije patnáct druhů vážek. Jsou to obratní letci. Mohou dosáhnout rychlosti až 60 km/h, dokážou velmi hbitě zatáčet, ba dokonce létat pozadu.

Vážky – často přezdívané létající drahokamy – jsou tu s námi již 330 milionů let. Za tu dobu stačily osídlit jak tropy, tak mírné a studené oblasti téměř celého světa. Jejich existence bývala vždy spojená s určitým tajemnem, proto jsou vážky opředeny mnoha mýty a pověstmi. Zatímco v Asii byly považovány za symbol krásy, štěstí a odvahy, v Evropě je lidé častovali přezdívkami „ďáblova létající jehla“ nebo „vodní čarodějnice“.

V místech, kde potkáme další most, se přes něj vrátíme na druhou stranu říčky a přes luka míříme do města.

Vidíte pod mostem napsané dívčí jméno? Po autorce tohoto textu to není. Bohužel. Tak kterápak Lucinka z Havířova tady má nějakého vodnického ctitele? :)

Asi dvacet metrů za mostem je směrem k městu další tabule. Tentokrát s nápisem: *PŘÍRODNÍ PAMÁTKA.*

6. **Jak se jmenuje zvíře na cedulce?**

Postavte se jako ono, vyplázněte jazyk a zařvěte.

Kdopak z vás má stejnou barvu nehtíků jak ono drápků? :)

Vyjdeme jakoukoli pěšinou do kopce do ulice Na nábřeží a z ní potom odbočíme doleva do Radniční. Stane se tak ale až v místě, kde je u parčíku hmyzí tabulka s nápisem: *ZDE JE MÍSTO PRO NÁS*.

Jaké broučky na obrázku poznáte? Kolik jich napočítáte?

Teď zvedněte hlavu a pohlédněte výše. Vchod jednoho z domů zdobí keramická sluníčka a také rybičky. Hádáme, že se tu plácají kapr a štika. To by tady klidně někde mohl být i vodník!

Neváhejte, představte si, že jste ve vodě, a zahrajte si všichni *Spadla lžička do kafíčka*. Nepochybně tím případnému hastrmanovi vezmete chuť uzmout vám dušičku.

Stoupáme Radniční ulicí. Sledujte ozdobené domy napravo.

Vidíte šišky? Kdo najde holčičku s třešinkami? A pak je tady další děvčátko. Jakou květinu drží?

Na konci ulice odbočíme doprava. Jdeme za uhlím!

Výstavu o něm najdeme v panelovém domě na adrese Pavlovova 583/2, kousek od mateřské školy.

Stálá expozice s názvem **Historie psaná uhlím** se věnuje budování města Havířov v polovině 20. století a dalším zajímavostem z jeho historie. Na výstavě je kromě informačních panelů k vidění také nějaká ta důlní technika, vzorky hornin nebo dobové kroniky. Ať kouknete kamkoli, všechno je tu moc hezké. Doporučujeme návštěvu. I proto, že co nevidět kutání nejspíše odzvoní umíráček.

Provozní dobu najdete zde: knihovnahavirov.cz/pobocky-knihovny/expozice-historie-psana-uhlim

Podívejte se na nápis nad vchodem. Vidíte srdíčko?

7. **Doplňte nápis vedle něj: Městská ……. Havířov.**

Od muzea vyrážíme doleva přes hřiště kolem vrbek do centra města ke kinu, které se shodou okolností také jmenuje Centrum.

Město vzniklo na jižním okraji ostravsko-karvinské průmyslové oblasti v podhůří Beskyd. Hlavním důvodem jeho vzniku byla potřeba zajistit byty pro pracovníky dolů a hutí v období rozvoje průmyslu na Ostravsku po 2. světové válce.

Jméno města bylo vybráno ve veřejné soutěži z nespočtu návrhů. O vítězství se ucházely Bezručov, Čurdov, Faratín, Lidobudovatelov, Budovatelnice, Budosociokolektivov, Rudohvězdov, Stalin, Gottwaldův Horníkov, Zápotockýgrad, Všemírov, Šťastnov, Bezručovy Novoměstské Baně a další.

Co byste vybrali vy? My třeba Barborka. Víte proč? Protože právě Barbora je patronkou havířů.

Od kina projdeme na náměstí Republiky. I tady se Havířov zelení. Snad i proto, že architekti věděli, že tady se „lenit“ asi nikdy nebude. Proto při vymýšlení města na zeleň mysleli, co to šlo.

Nejzajímavější skupinu stromů široko daleko naleznete právě zde. Vzácná alej byla vysázena v roce 1967. Stalo se tak díky semenáčkům darovaným zahradnickou školkou v Litomyšli. Mělo se za to, že tyto vzácné dřeviny už nikde nerostou.
A ejhle! Tady jich je jako smetí. (Nebo jako uhlí?)

Tento strom je jedním z méně známých jehličnanů. U nás dlouho nerostl vůbec nikde. Ani v přírodě, ani v parcích. Z Číny byl dovezen až po roce 1941. Do té doby byl podobně jako trilobiti považován za zmizelý. Vědci odhadovali, že to „zabalil“ asi tak před 70 miliony roků. Jeho existenci dokládaly jen zkameněliny (fosilie). Vzhledově se jedná o velmi zajímavý kousek. Jeho světlezelená svěží barva je zářivá a kontrastuje s hnědočervenou barvou borky (kůry) kmene.

Jak se tento strom jmenuje, se dozvíte na konci výletu. :)

Jdeme hledat zvláštní fontánu. Devět metrů vysoká brána s pohybujícím se kyvadlem a pramenem byla vybrána ve veřejné soutěži, kterou vypsal Magistrát města Havířova v říjnu 2002.

Jak se vám líbí? Na nás působí trochu hororově a vybavujeme si známé dílo od E. A. Poa – *Jáma a kyvadlo*. Vy ho asi neznáte, ale rodiče s maturitou určitě ano. :)

Hledáme modrobílý rozcestník u Hlavní třídy. Jsou na něm města celého světa. Které je nejvzdálenější? A do kterého byste se chtěli podívat?

Dostáváme se k hlavnímu a také závěrečnému vyprávění dnešního dne. Domy, o kterých jsme vám vyprávěli, jsou totiž převážně zde na Hlavní třídě. Vydržte pár minut vyprávění… Pak už můžete jít hledat ptáčky, kytičky i hvězdná znamení.

Z podzemí v Ostravě a Karviné se před 70 lety doslova hrnulo uhlí. Z hutí teklo železo jako láva z protržené sopky. Původní dělnické kolonie přestávaly stačit. Po druhé světové válce bylo nutně zapotřebí ubytovat další horníky a hutníky, aby rozvíjející se doly a hutě mohly vzkvétat.

Na západním okraji Ostravy v té době vzniklo sídliště Poruba, zatímco na východ od Ostravy vyrostlo ve stejné době úplně nové město. Jeho budoucí obyvatele mělo mimo jiné těšit, že to budou mít do práce, co by uhlíkem dohodil. A měli. Stačilo pár minut – a z postýlky byli na šichtě. Ať už v Karviné nebo v Ostravě. Historie úplně nového města se začala psát v 50. letech 20. století. Jak to dopadlo, vidíte kolem sebe.

Hlavní ulice města je honosný bulvár, který připomíná podobné v Paříži a v Moskvě. Je široký, rozlehlý a reprezentativní. Václavák je proti němu trapná ulička.

Pokud toužíte po seznámení se stylem architektury a umění, pro který se vžilo označení socialistický realismus neboli sorela, je pro vás Havířov tím pravým místem k návštěvě. Výhradně v tehdejším Československu používaný název **SORELA** vznikl z počátečních písmen slov **So**cialistický **RE**a**L**ismus v **A**rchitektuře.

Na druhou stranu nutno poznamenat: Zdejší architektura spíše než budovatelské puzení sovětských architektů připomíná luxus české renesance. Když hledali inspiraci, jak postavit město budoucnosti, našli ji tvůrci Havířova právě v tomto období. (Zda šlo o škodolibé záškodnictví vůči tehdejším zvyklostem, nevíme.) Jisté je, že se v barevnosti prosazovaly světlé pískové a okrové odstíny v kombinaci s červenou, hnědou a bílou.

Přízemí domů (takzvaný parter) byla živá, nacházely se v něm obchody a veškeré služby včetně kaváren.

A když pozvednete zraky o pár pater výše… Užasnete. Je těžké najít dům, jehož zdi nezdobí nějaké umění. Ať už mozaiky, sochy nebo fresky. Jsou to většinou výjevy ze života lidí. Ať si minimalisté říkají, co chtějí, podle nás je to nepochybně nápaditější než šedé zdi paneláků, které přišly na řadu v 70. letech. My – hrdí kýčaři – máme obrázky a ozdůbky rádi.

Když projdete dvorky a přilehlé ulice, určitě objevíte na domech malou zoo. Zdobí je všechny možné druhy ptáků a zvířat. Jinde jsou jednotícím prvkem na fasádách jakési ornamenty připomínající Středomoří.

Přejdeme na druhou stranu. Zde bude vaším prvním úkolem najít na domě znamení zvěrokruhu. Rozpoznáte je? Je to celkem snadné. Jen to spodní nám vrtá hlavou… Hlavně najděte to svoje, to je nejdůležitější.

Jdeme po chodníku po této straně ulice. Najdete domovní znamení raka?

Vyhledejte vchod s číslem 441/67.

8. **Jaké zvíře je nad vchodem?**

Na této straně plavou o něco dále i rybičky. Když se ovšem podíváte přes ulici do výše, uvidíte celou ptačí říši. Poznáte nějaké jarabáčky? Jsou tady ledňáček i tetřev hlušec, výr nebo třeba holub.

Dojdeme až k domu s názvem Lučina. Vidíte kahan, helmy a hornická kladiva? Najdete kytaru?

Nalevo přes ulici je **kulturní dům**.

9. **Jak se jmenuje zdejší „kulturák“?**

Původně tady bývalo kino jménem Radost, které bylo postaveno v letech 1954 až 1955. Osvícení na budově rozeznají prvky jihočeské renesance. Prvním promítaným filmem byla *Rudá záře nad Kladnem*. Nechyběl tady ani taneční sál. Dům zdobí lunety, věžičky a vitráže.

Jděte se podívat zblízka a pod stříškou zkuste najít kotvu a rybičky.

Obrázky na domech teď můžete hledat i bez nás. Už víte, kde jsou a co by tak na nich mohlo být.

Kulturní dům Petra Bezruče je součástí chráněné zóny zvané – jak jinak – Sorela. Byl zkolaudován v roce 1961 a bez větších oprav a úprav sloužil svému účelu do roku 2001, kdy byl celkově rekonstruován. Součástí domu jsou velký a malý (loutkový) sál, restaurace, minigalerie, sídlí zde městské kulturní středisko. Sedí před ním kamenná Maryčka – postava ze známé básně slezského barda Petra Bezruče. Kdo chce vědět, proč dobrovolně zakončila svůj život skokem do Ostravice, ať si báseň přečte. Není špatná…

Hlavní třídu opustíme právě teď u budovy radnice. Pokud jste na pravé straně, přejděte po přechodu a hned za fontánou vyhledejte zvláštní kámen.

V roce 1975 si město usmyslelo, že potřebuje základní kámen. Když jich má například Národní divadlo několik, proč by neměl mít Havířov aspoň jeden. Původní základní betonový blok už byl samozřejmě nedohledatelný, navíc by nebyl nic moc. Tak město vypsalo veřejnou zakázku. Chtělo **základní kámen** ze žuly s bronzovým znakem města. Než byl „šutr" přivezen z lomu v Červené vodě, trvalo to pět let. A další rok, než se usadil před kinem Radost. Po devíti letech byl ovšem přestěhován. Nově trůní před Magistrátem města Havířov.

Najděte na kameni letopočet.

10. **Opište první číslici.**

Kolem městské knihovny dojdeme až do ulice Jana Švermy. Ta nás odvede zpátky k parku, který už dobře známe. Nejbližší pěšinkou nebo chodníkem šupajdíme pár minut doprava zpátky k zámku.

Copak to na vás kouká z tajenky?

Jak jsme již nastínili v pasáži o veřejné zeleni, Havířov je městem stromů. Také se mu tak říká. Proto jsme do tajenky nemohli vybrat nic jiného než to nejzvláštnější dřevo, který zde bylo kdy vysazeno. Hned 14 kousků tohoto druhu jste potkali na náměstí Republiky.

Hotovo! Procházka i osvěta jsou u konce. Teď už jen stačí zamávat do oken městské knihovny milým dámám, které si u nás pro vás tuto hravou procházku objednaly. Hezky za ni poděkujte, my děkujeme také. Především za pomoc s výletem a samozřejmě i za jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA.

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou! :)

V textu byly použity mimo jiné texty z webů www.kudyznudy.cz, www.cestyapamatky.cz, havirov-info.cz, www.historickaostrava.cz, www.ostrmuz.cz, www.ostravainfo.cz, Zdeněk Miler: Jak krtek ke kalhotkám přišel,

Tip navíc 1:

Asi 3 km východní směrem (za Muzeem **Historie psaná uhlím**) doporučujeme navštívit **Kotulovu dřevěnku**.

Jeden stavební pozůstatek pradávných dob v Havířově přece jen naleznete. Je to malý skanzen ukrytý mezi garážemi a panelovými domy na okraji města. Stavení se jmenuje Kotulova dřevěnka a je to oblíbené místo vycházek. Vypadá jako chalupa z beskydských strání. Je ukázkou, jak vypadala zástavba této části Těšínska před staletími. Poslední mohykán z 18. století. V té době tady podobných dřevěných domů bylo rozeseto v krajině víc.

Všechny ustoupily výstavbě Havířova, jen tento poslední přežil. Jak je to možné? Jen díky tomu, že v něm ještě v 70. letech žili poslední majitelé – rodina Kotulů.

Dnes je v dřevěnici muzeum, které ukazuje život lidí na venkově. Projdete si stodolu se všemi pluhy, hráběmi a lisy, bez kterých se chalupník neobešel. Součástí hospodářství je větrný mlýnek „viatrak". Mlecí zařízení je umístěno v malém prkenném stavení, křídla mlýnku a mechanismus jsou ze železa. Mlýnek sloužil především ke šrotování obilí. A kupodivu jde o důchodce, který je dodnes schopný pracovat, dodnes mu to šrotuje. I když už jen k pobavení a údivu návštěvníků.

V zeleninové zahrádce u dřevěnky nic netrhejte. Rostou tu exponáty – ukázky poživatelných rostlin, které bylo zvykem na Těšínsku pěstovat.

U domu je obnovená studna, z níž se voda čerpá pomocí dlouhého bidla s hákem. U tohoto typu studny není nutný rumpál jelikož hladina vody ve studni je velmi vysoká. Co je rumpál? Dlouhý řetěz s kyblem na konci, který se klikou nebo kolem navíjí na válec.

Tip navíc 2:

Deset minut jízdy autem od Havířova leží obec Životice. Nemnozí z vás ji znají z románu *Jizva* od Danuty Chlupové.

Památník životické tragédie je trvalou připomínkou obětí nacistické zvůle, nejmasovější likvidační akce na území Těšínského Slezska během 2. světové války.

Životická tragédie je spjata s datem 6. srpna 1944. Tehdy gestapácké komando vyvraždilo 36 životických občanů. Byl to

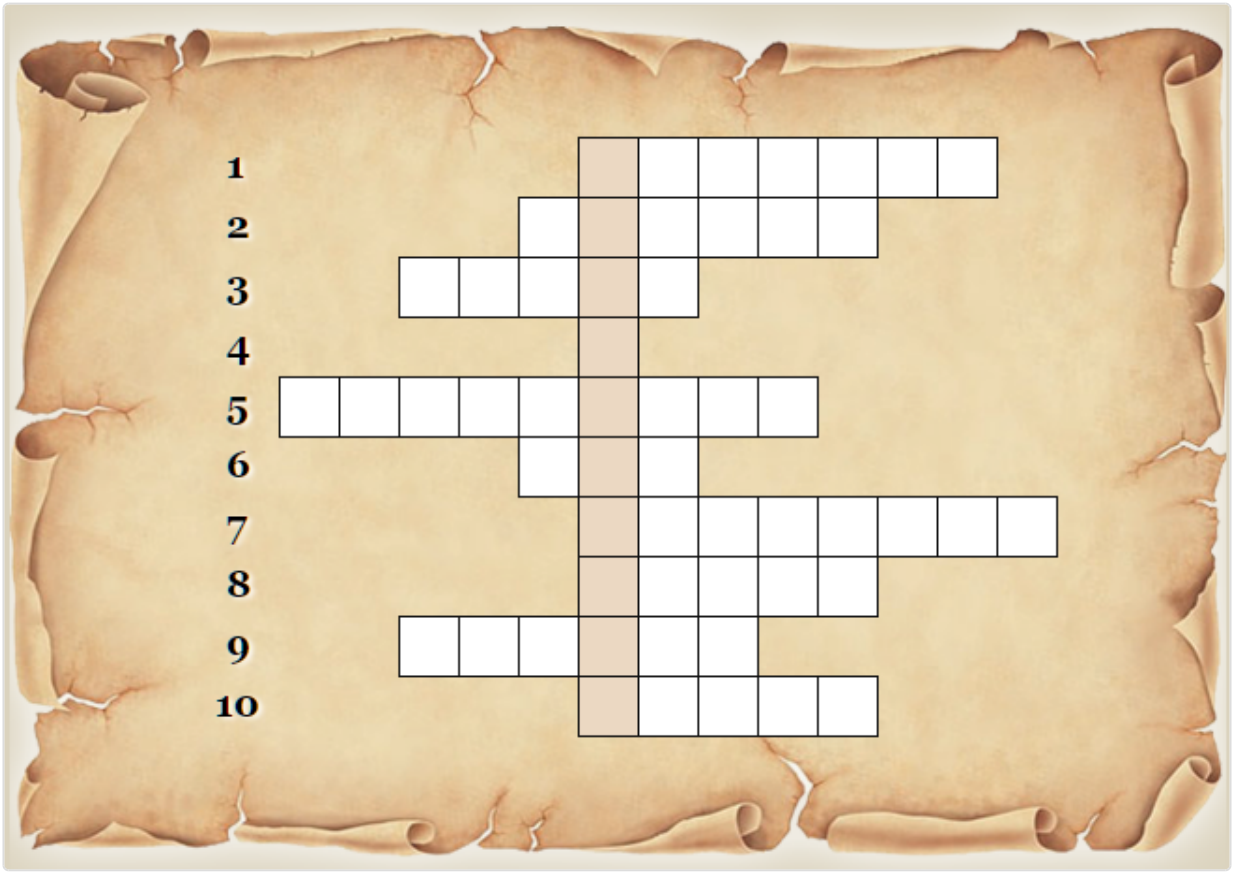
trest za partyzánskou akci, při které byli v obci Životice na Karvinsku zastřeleni tři příslušníci gestapa.

S událostmi v Životicích je úzce spojena odbojová činnost sabotážní skupiny, která působila v dnešní české části Těšínska. Právě její ozbrojené střetnutí s příslušníky gestapa 4. srpna 1944 v hostinci Isidora Mokrosche v Životicích se pro nacisty stalo záminkou ke krvavé odplatě, jež postihla nevinné obyvatele Životic a okolních obcí.

Osudného 6. srpna občany Životic a okolních obcí stříleli bez ohledu na to, zda měli s událostí něco společného. Jako první byl zastřelen Josef Kubiena. Další následovali. Řada nevinných padla k zemi cestou domů z práce. Aniž by cokoli tušili… Na těchto místech stojí dodnes jejich památníčky. Bylo zastřeleno 28 Poláků a 8 Čechů.

Otázky k tajence

1. **Jak se jmenuje prst, který má nejvíce napravo?**
2. **Jak se jmenovala princezna z této pohádky?**
3. **Jaká je barva uprostřed?**
4. **Doplňte: 56-**
5. **Opište předposlední slovo textu.**
6. **Jak se jmenuje zvíře na cedulce?**
7. **Doplňte nápis: Městská …….. Havířov.**
8. **Jaké zvíře je nad vchodem?**
9. **Jak se jmenuje zdejší „kulturák“?**
10. **Opište první číslici.**

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 09.11.2026 15:06